



TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 16448

Tarih : 14.10.2025

35797

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki soruların Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

İbrahim AKIN
İzmir Milletvekili

Zeytin hasadı döneminde üreticiler, uzun süredir etkisini gösteren kuraklığın yanı sıra devlet desteğinin yetersizliği nedeniyle ciddi bir ekonomik kriz yaşamaktadır. Balıkesir Ayvalık'tan üreticilerin de belirttiği üzere, kuraklık tüm Kuzey Ege'yi etkisi altına almış, buna rağmen maliyetlerin sabit kalması, üretimi ekonomik olmaktan çıkarmıştır.

Üreticiler "toplama maliyeti zeytinyağı maliyeti kadar" diyerek ürünlerini tarlada bırakmak zorunda kalmakta, bu durum hem üreticiyi yoksullaştırmakta hem de tüketiciyi fahiş fiyatlarla baş başa bırakmaktadır. Küresel iklim krizine karşı hiçbir kamusal üretim planı geliştirilmemiş, tarım politikaları piyasa tekellerinin insafına terk edilmiştir.

Oysa savaş koşullarındaki Suriye dahi zeytin üretimini artırabilirken, Türkiye'de üretimin çöküşe sürüklenmesi yalnızca iklim koşullarıyla açıklanamaz. Üretimden çekilen çiftçiler, zeytinliklerin imara açılması, madencilik faaliyetleri ve "İşgal Yasası" olarak bilinen düzenlemeler sonucu üretim alanlarını da kaybetmektedir. Bu tablo, kıyı yağmasının ve tarımsal üretim alanlarının uluslararası tekeller lehine yeniden şekillendirildiğini göstermektedir.

Avrupa ülkeleri üreticilerine litre başına 1 avro destek verirken, Türkiye'de desteklerin düşüklüğü üreticiyi korumaktan uzaktır. Yerli üretimin çökmesi, ithalata ve tekelci alımlara zemin hazırlamaktadır. Bu durum hem üreticiyi hem tüketiciyi mağdur ederken, kazanan sadece uluslararası tarım ve gıda tekelleri olmaktadır.

Bu bilgiler doğrultusunda;

1. Türkiye genelinde 2024-2025 sezonu zeytin rekoltesine ilişkin Bakanlığınızın verileri nelerdir?
2. Son beş yılda zeytin üretiminde yaşanan düşüşün nedenleri nelerdir? Bakanlığınız bu düşüşü sadece kuraklığa mı bağlamaktadır?
3. Kuraklık karşısında üreticiyi koruyacak kamusal bir tarımsal üretim planı neden hâlâ oluşturulmamıştır?
4. Avrupa ülkelerinde uygulanan litre başına üretim desteği benzeri bir destek sistemi Türkiye’de uygulanacak mıdır?
5. Zeytinyağı üretiminde maliyetin 150 TL’yi bulduğu koşullarda üreticiye litre başına verilen destek miktarı nedir?
6. Türkiye, zeytinyağı ithalatına veya yabancı tekellerden alıma yönelik yeni anlaşmalar yapmayı planlamakta mıdır?
7. Toplumda “İşgal Yasası” olarak anılan düzenleme kapsamında, zeytinlik alanlarda madencilik, enerji veya turizm yatırımlarına izin verilen proje sayısı kaçtır?
8. Son beş yılda zeytinliklerin imara açılması veya tarım dışı kullanıma dönüştürülmesiyle ilgili kaç karar alınmıştır?
9. Zeytin üretiminde yaşanan düşüşün, kıyı yağmalarıyla ve zeytinliklerin enerji yatırımlarına açılmasıyla bağlantısı incelenmiş midir?
10. Türkiye’nin kişi başına yıllık zeytinyağı tüketimi 1 litre civarındayken, bu oranı artırmak için kamu destekli bir yerli üretim ve erişim programı oluşturulacak mıdır?